

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Городнянського районного суду Чернігівської області
17.07.2025**

м. Чернігів, 2025

I. Вступ

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.07.2025 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Городнянського районного суду Чернігівської області у складі:

Кебець Інна Андріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Науменко Дмитро Петрович, представник громадської організації.

Відвідування здійснено у присутності виконувачки обов'язків керівника апарату суду Стюби Олени Миколаївни.

Місцезнаходження суду: вул. Троїцька, б. 10, м. Городня, Чернігівський р-н, Чернігівська обл., 15100.

Керівництво суду:

Карпинська Наталя Михайлівна - голова суду;

Моцар Тетяна Іванівна - керівник апарату суду;

Стюба Олена Миколаївна – заступник керівника апарату суду.

Штатна чисельність працівників – 19 одиниць, з них суддів – 4, вакантними є 2 посади суддів.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» Городнянський районний суд Чернігівської області (далі – суд) є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщується у чотириповерховій адміністративній будівлі і займає частину 1, 2, 3 та 4 поверхів загальною площею 584,7 м². В іншій частині будівлі розташовані: комунальна установа, територіальний орган Державної міграційної служби України, приватний нотаріус, редакція місцевої газети тощо.

Дане приміщення є комунальною власністю і орендується Територіальним управлінням Державної судової адміністрації України у Чернігівській області.

У будівлі наявні один загальний (центральный) вхід та два службові (евакуаційні), один з яких використовується для конвоювання. В установі встановлено протипожежну і охоронну сигналізацію та систему відеоспостереження (16 відеокамер).

На фасаді будівлі розміщені вивіски із зазначенням повної назви суду та графіку роботи, вся інформація продубльована шрифтом Брайля. Для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення встановлено пандус та облаштовано кнопку виклику з переговорним пристроєм (фото 1,2).

Охорону, пропускний режим та підтримання громадського порядку забезпечують працівники Територіального управління Служби судової охорони у Чернігівській області. Пост охорони розташовано біля входних дверей центрального входу і обладнано стаціонарним металодетектором (фото 3).

У суді встановлені інформаційні стенди, облаштовані місця для роботи відвідувачів з документами, шафи для зберігання речей.

Стенди наповнені корисною інформацією для громадян про ставки судового збору та реквізити для їх сплати, порядок пропуску осіб до приміщення та транспортних засобів на територію суду, діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розташування захисних споруд, а також зразками процесуальних документів (фото 4, 5).

Для здійснення правосуддя в суді на 1, 2 та 3 поверхах функціонують три зали судових засідань. Одна із них (на 1 поверсі) призначена для розгляду кримінальних справ.

Вказана зала облаштована загорожею для обвинувачених (підсудних, засуджених), яка виготовлена із металоконструкції та спеціального захисного скла, технічними засобами та програмним забезпеченням для фіксування судового процесу та проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференцзв'язку (фото 6). Поруч з кабіною є інформація про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, зокрема з роз'ясненнями щодо діяльності національного превентивного механізму.

Аптечки для надання домедичної допомоги зберігаються у кабінеті керівника апарату суду та на пункті пропуску. Всі лікарські засоби з актуальними термінами придатності.

Укриття знаходиться в підвальному приміщенні адміністративної будівлі суду, і в цілому відповідає встановленим вимогам щодо облаштування захисних споруд цивільного захисту (укриттів).

Скарги від обвинувачених (підсудних) та засуджених осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду не надходило. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницької смерті таким особам не встановлено.

Під час відвідування обвинувачувані, підсудні (засуджені) у приміщенні суду не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування цієї установи здійснювалось 02.02.2021. На той час було виявлено порушення прав осіб на гідні умови тримання, захист, рівний доступ до правосуддя, охорону здоров'я та медичну допомогу, забезпечення безпеки в суді і надано відповідні рекомендації щодо їх усунення.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, виконано частково. У жовтні 2022 року суд перемістився у нове приміщення. Вхід до будівлі обладнано пандусом, встановлено кнопку виклику з переговорним пристроєм. З 04.07.2023 охорона суду забезпечується Територіальним

управлінням Служби судової охорони у Чернігівській області. Розпочато ремонтні роботи по облаштуванню камери для тримання підсудних (засуджених) (фото 7).

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Встановлено порушення вимог пункту 6.5.1 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) та пункту 9 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України № 613/785/5/30/29/67/68 від 26.05.2015 (далі – Інструкція), оскільки в суді відсутні приміщення для конвою та камери для обвинувачених (підсудних), засуджених.

Зазначене свідчить про наявність передумов щодо порушення вимог роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Крім того дана обставина сприяє неналежному поводженню із в'язнями.

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями та пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил засуджені не мають доступу до чистої питної води.

3. У порушення пункту 9.9 ДБН В.2.2-26:2010 у суді відсутній окремий санвузол, яким можуть користуватися обвинувачені (підсудні), засуджені.

За інформацією керівництва суду у разі потреби таких осіб конвоюють до санітарної кімнати загального користування. За таких умов, крім іншого, порушується право громадян на особисту безпеку (в'язнів, а також інших громадян, які перебувають у приміщенні суду).

Порушення права на життя та особисту безпеку (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

4. У порушення пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції, в суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

Посадка (висадка) обвинувачених (підсудних), засуджених проводиться зі зворотної сторони будівлі суду (фото 8).

5. У порушення пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції, у суді не забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від спеціального автомобіля до зали судових засідань. Коридор, по якому здійснюється конвоювання, не обладнано кнопками звукової сигналізації (фото 9).

Порушення права осіб з інвалідністю, інших маломобільних груп населення на рівний доступ до правосуддя та інклюзивність (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю), статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 21, 24, 55 Конституції України).

6. У порушення пункту 7.2.20 ДБН В.2.2-26:2010 пандус перед входом в адміністративну будівлю суду та початок сходів не позначені тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, які повинні розташовуватися перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами.

Також порушено вимоги пункту 5.3.2 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018), яким передбачено, що поверхня відкритих пандусів на шляхах руху повинна бути жорсткою, чітко маркованою кольором або фактурою, контрастною відносно суміжних горизонтальних поверхонь.

7. У порушення пункту 6.3.3 ДБН В.2.2-40:2018 маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не мають доступу до залів судових засідань та інших приміщень суду на другому - четвертому поверхах через відсутність підйомного механізму. Ліфт в адміністративній будівлі, де розміщується суд, не працює.

8. У порушення пункту 6.3.1.1 ДБН В.2.2-40:2018 на внутрішніх сходах у приміщенні суду відсутнє контрастне маркування, яке повинне бути видно людям, які підіймаються і спускаються по сходах (фото 10-11).

9. У порушення пункту 11.5 ДБН В.2.2-40:2018 в суді відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення, облаштоване для потреб маломобільних груп населення.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

10. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейський пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що

унеможливилює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведіння.

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Чернігівській області, Городнянському районному суду Чернігівської області у межах їх компетенції:

1. Організувати належний розгляд даних рекомендацій. Забезпечити дієвий контроль за станом усунення зазначених порушень прав людини, а також причин і умов що їм сприяють.

2. Вжити заходів щодо облаштування у суді щонайменше трьох камер для утримання підсудних (засуджених) розміром не менше 4 м², виходячи із розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

3. Вирішити питання щодо облаштування в суді приміщення для конвою та окремого санітарного вузла для обвинувачених (підсудних), засуджених.

4. Створити для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідні належні умови для доступу до приміщень суду, облаштувати для осіб цієї категорії відповідним чином обладнану санітарну кімнату.

5. Облаштувати в суді бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті.

6. Вжити заходів спрямованих на облаштування в суді ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних) та засуджених від камери та зали судових засідань для розгляду кримінальних справ.

7. Забезпечити доступ обвинуваченим (підсудним) та засудженим до чистої питної води.

8. Обладнати в суді кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними) та засудженими.

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Інна КЕБЕЦЬ

ФОТОТАБЛИЦЯ ДО ЗВІТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

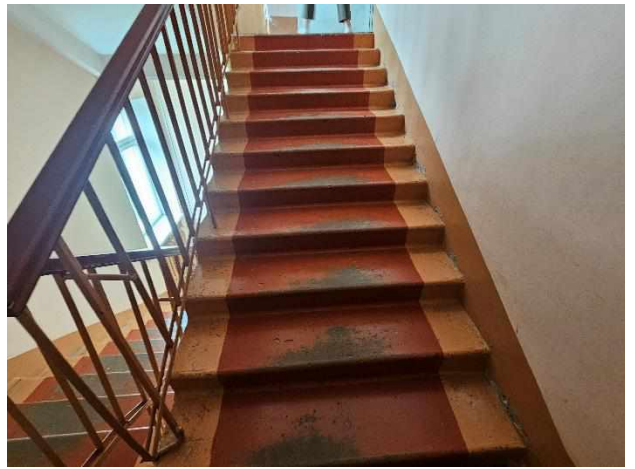

Фото 11

